

Повна назва: Старослов'янська мова

Статус: Нормативна

Мета: формування системи знань з фонетики і граматики старослов'янської мови, а також умінь читати, перекладати старослов'янські тексти.

Обсяг, методики, і технології викладання дисципліни:

Тематичний план дисципліни «Старослов'янська мова» складається з шести модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремих самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу дисципліна передбачає використання низки методів навчання: навчальна лекція, проблемна та евристична лекція, розповідь; на практичних заняттях, під час виконання індивідуальних самостійних робіт, аудиторних контрольних робіт передбачається застосування як загальнонаукових методів (прийомів) дослідження мовних явищ (індукція і дедукція, метод синтезу й аналізу, метод аналогії тощо), так і суто лінгвістичних методів, як-от: описовий метод, зіставний метод, структурний метод та його методики – дистрибутивний аналіз, методика безпосередніх складників, трансформаційних аналіз, компонентний аналіз; крім того, на практичних заняттях застосовуються практичні методи: постановка завдання та планування його виконання, оперативного стимулювання, регулювання і контролю, аналізу підсумків практичної роботи, виявлення причин недоліків, корегування навчання для повного досягнення мети.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин			Форми контролю
			Аудиторні		Самостійна робота студента	
			лекційні	практичні		
1	Модуль 1. Загальні відомості про старослов'янську мову					
1.1	Змістовий модуль 1. Вступ. Графіка					
1.1.1	Вступ. Поняття про старослов'янську мову.	2		2	-	Опитування, перевірка термінологічного мінімуму. Контрольна робота №1.
1.1.2	Слов'яни і слов'янські мови	6		2	4	
1.1.3	Походження старослов'янської мови	6		4	2	
1.1.4	Графіка. Правила читання старослов'янських текстів	7		4	3	
1.1.5	Найдавніші слов'янські пам'ятки	7		2	5	
1.1.6	Систематизація знань з теми: «Вступ. Графіка»	8		4	4	
2	Модуль 2. Особливості фонетичної системи старослов'янської мови					
2.1.1	Графіка. Фонетичне і числове значення літер кирилиці. Правила читання старослов'янських текстів	3		2	1	Опитування, перевірка термінологічного мінімуму. Контрольна робота №2.
2.1.2	Звукова система старослов'янської мови (ст.-сл. мови) другої половини IX століття.	3		2	1	
2.1.3	Звукова система ст.-сл. мови в порівняльно-історичному висвітленні. Найдавніші чергування голосних.	4		2	2	
2.1.4	Звукова система ст.-сл. мови в порівняльно-історичному висвітленні. Перехідні палаталізації задньоязикових	4		2	2	

	приголосних.						
2.1.5	Звукова система ст.-сл. мови в порівняльно-історичному висвітленні. Доля приголосних у сполученні з наступним j.	4		2	2		
2.1.6	Звукові процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону відкритого складу.	4		2	2		
2.1.7	Звукові процеси праслов'янської мови, засвідчені пам'ятками (X – XI ст.).	4		2	2		
2.1.8	Повторення та систематизація знань з теми: «Вступ. Графіка. Фонетика».	4		2	2		
3	Модуль 3. Лексична система старослов'янської мови. Морфологія іменника						
3.1	Змістовий модуль 1. Лексика та фразеологія ст.-сл. мов						
3.1.1	Лексика та фразеологія, особливості словотворення	8		4	4	Опитування, перевірка термінологічного мінімуму.	
3.2	Змістовий модуль 2. Іменник ст.-сл. мови						
3.2.1	Морфологія. Іменник.	4		2	2		
3.2.2	Поділ іменників за типами відмінювання (давніми основами).	12		6	6		
4	Модуль 4. Іменні частини мови (1 кредит / 30 годин)						
4.1	Змістовий модуль 1. Займенник ст.-сл. мов						
4.1.1	Займенники старослов'янської мови.	8		4	4	Опитування, перевірка термінологічного мінімуму. Контрольна робота №3.	
4.2	Змістовий модуль 2. Прикметник ст.-сл. мови						
4.2.1	Прикметник ст.-сл. мови.	10		6	4		
4.3	Змістовий модуль 3. Числівник ст.-сл. мови						
4.3.1	Числівник ст.-сл. мови	12		6	6		
5	Дієслово. Неособові форми дієслова						
5.1	Дієслово ст.-сл. мови	24		12	12		
6	Особові дієслівні форми. Прислівник. Службові частини мови. Синтаксична система						

6.1	Змістовий модуль 1. Особові дієслівні форми					Опитування, перевірка термінологічного мінімуму. Контрольна робота №4.
6.1.1	Дієслово ст.-сл. мови.	20		10	10	
6.2	Змістовий модуль 2. Прислівник старослов'янської мови					Опитування, перевірка термінологічного мінімуму. Контрольна робота №5.
6.2.1	Невідмінювані частини мови. Прислівник	4		2	2	
6.2.2	Службові частини мови.	4		2	2	
6.3	Змістовий модуль 3. Синтаксична система ст.-сл. мови					
6.3.1	Синтаксична система ст.-сл. мови.	8		4	4	
Разом		180		92	88	

Студенти повинні знати:

- основні відомості про старослов'янську мову, її походження та функціонування;
- старослов'янську азбуку, фонетичне та числове значення літер;
- фонетичну систему старослов'янської мови у порівняльно-історичному висвітленні;
- парадигми центральних та периферійних частин мови;
- особливості формотворення слів різних частин мови;
- особливості синтаксичної системи старослов'янської мови.

Студенти повинні вміти:

- ✓ читати і перекладати українською мовою старослов'янські та церковнослов'янські тексти;
- ✓ виконувати графіко-фонетичний, морфологічний та синтаксичний аналіз окремих слів і текстів;
- ✓ набути навичок реконструкції праслов'янських слів та старослов'янських слів і словоформ, спираючись на матеріал інших слов'янських мов (української, російської);

подавати історичний коментар фонетичних та граматичних явищ сучасної української літературної мови на підставі мовного матеріалу старослов'янської мови.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години / 6 кредитів ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання індивідуальних завдань; виконання самостійних письмових аудиторних робіт; усні відповіді на семінарських заняттях; іспит.

Протягом триместру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, перевірки самостійних робіт, надання відповідей біля дошки, перевірки виконаних творчо-пошукових завдань. **Підсумковий контроль** з дисципліни «Старослов'янська мова» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в 6 триместрі, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язки навчального матеріалу.

Оцінювання:**3 триместр**

№	Вид контролю	Тиждень	Кількість балів
1	Самостійна робота 2	1	5
2	Опитування на практичних заняттях (перевірка підготовки до практичних занять)	1 – 6	30
3	Самостійна робота 1	1 – 6	5
4	Контрольна робота №1	6	10
5	Укладання словника	5	20
	Залік		30
Разом за триместр			100

1 триместр

№	Вид контролю	Тиждень	Кількість балів
1	Опитування на практичних заняттях (перевірка підготовки до практичних занять)	1 – 14	55
2	Контрольна робота №2	3	20
3	Самостійна робота	10	10
4	Фонетичний та графічний аналіз тексту	11	15
Загальна кількість балів			100

2 триместр

№	Вид контролю	Тиждень	Кількість балів
1	Опитування на практичних заняттях (перевірка підготовки до практичних занять)	1 – 14	70
2	Контрольна робота №3	3	20
3	Самостійна робота	10	10
Загальна кількість балів			100

3 триместр

№	Вид контролю	Тиждень	Кількість балів
1	Опитування на практичних заняттях (перевірка підготовки до практичних занять)	1 – 6	20
2	Контрольна робота №4	3	20
3	Контрольна робота №5	6	10
	Залік		30
4	Морфологічний аналіз тексту	5	10
Разом за триместр			60
Іспит			40
Загальна кількість балів			100